

61984J0042

Cauza 42/84

Remia BV și alții împotriva Comisiei Comunităților Europene

„Concurență – Clauză de non-concurență la transferul unei întreprinderi”

Tipul și obiectul: acțiune în anularea Deciziei Comisiei Comunităților Europene din 12 decembrie 1983 privind procedura de aplicare a articolului 85 din Tratatul CEE¹, introdusă în temeiul articolului 173 din același tratat

Situația de fapt

Societatea pe acțiuni NV Verenigde Bedrijven Nutricia (denumită în continuare „Nutricia”), cu sediul social în Țările de Jos, producător de produse alimentare dietetice și pentru copii, a achiziționat în 1974 două întreprinderi care au devenit filialele sale: societățile Remia BV (denumită în continuare „Remia”), având ca obiect principal de activitate producția de sosuri Remia, margarină și produse de bază pentru industria de panificație, și Luycks Producten BV (denumită în continuare „Luycks”), care producea sosuri marca „Luycks” și condimente. Între 1974 și 1976, cele două filiale și-au păstrat propriile puncte de vânzare, continuând producția. La începutul anului 1977, ca urmare a dificultăților financiare întâmpinate de Luycks, Nutricia a decis să revizuiască condițiile de comercializare a produselor realizate de filialele sale în vederea creșterii rentabilității. Statutul juridic și producția celor două filiale, Luycks și Remia, au rămas neschimbate până în 1978, însă funcționarea echipelor lor de vânzare a înregistrat schimbări din motive de raționalizare. În 1979, Nutricia a inițiat procedura de restructurare a instalațiilor sale de producție, concentrând producția de sosuri la Remia, în timp ce producția de condimente și produse de aseasonare a rămas la Luycks. Printr-un acord din 1979, denumit „acordul privind sosurile”, Nutricia a cedat Remia, reorganizată, fostului proprietar al acesteia. Printr-un al doilea acord din 1980, denumit „acordul privind condimentele”, Nutricia a cedat Luycks, reorganizată, societății Zuid-Hollandse Conservenfabriek (denumită în continuare „Zuid”), filială a grupului american Campbell. Ambele acorduri de transfer conțineau clauze de non-concurență destinate să protejeze cumpărătorii de concurența imediată, pe aceeași piață, din partea vânzătorului.

Acordul privind sosurile prevedea angajamentul Nutricia de a se abține, pentru o perioadă de zece ani, de la orice vânzare sau producție directă sau indirectă de sosuri pe piața olandeză și de a garanta respectarea acestui angajament de către Luycks, care era autorizată ca, până la 1 iulie 1980, să producă și să vândă sosuri la export și, într-o măsură restrânsă, chiar pe piața olandeză. Prin acordul privind condimentele, Nutricia își asuma angajamentul de a se abține, pentru o perioadă de cinci ani, „direct sau indirect, de la orice tip de producție sau de vânzare de condimente sau produse de aseasonare în țările europene”. Potrivit Campbell, clauza de non-concurență impusă Luycks era contrară

¹ JO L 376, p. 22.

dispozițiilor articolului 85 din tratat, Campbell informând Remia și Nutricia în acest sens. Cele două societăți au notificat Comisiei acordurile de transfer, solicitând o exceptare în temeiul articolului 85 alineatul (3) din tratat.

Prin decizia din 12 decembrie 1983, Comisia, considerând că durata și domeniul de aplicare a clauzelor de non-concurență menționate anterior erau excesive și constituiau o restricție a concurenței, aduceau atingere comerțului între statele membre și nu erau eligibile pentru exceptarea prevăzută la articolul 85 alineatul (3), a respins cererea prezentată de solicitanți.

Motivarea instanței comunitare

Cu privire la aplicarea articolului 85 alineatul (1) din Tratatul CEE

Astfel cum s-a stabilit prin jurisprudența constantă a instanței comunitare, pentru a aduce atingere comerțului între statele membre este necesar ca un acord între întreprinderi să permită, pe baza unor elemente obiective de drept și de fapt, să se prevadă că poate avea o influență directă sau indirectă, actuală sau potențială asupra fluxurilor comerciale între statele membre, într-un sens care ar putea afecta realizarea obiectivelor unei piețe unice între statele membre. De altfel, Curtea s-a pronunțat anterior² că astfel de practici restrictive ale concurenței care se extind la nivelul întregului teritoriu al unui stat membru au, prin însăși natura lor, efectul consolidării compartimentării piețelor cu caracter național, împiedicând astfel întrepătrunderea economică urmărită de tratat. În speță, clauza de non-concurență contestată era de natură a crea obstacole în calea schimburilor comerciale între statele membre, în sensul articolului 85 alineatul (1).

Cu privire la motivarea deciziei contestate, Curtea a amintit că, în conformitate cu jurisprudența sa constantă³, în cazul în care, în temeiul articolului 190 din tratat, Comisia trebuia să își motiveze deciziile, menționând elementele de fapt de care depindea justificarea măsurii și considerațiile în baza cărora a adoptat decizia, dispoziția respectivă nu impunea discutarea de către Comisie a tuturor punctelor de drept și de fapt care fuseseră abordate în cursul procedurii administrative. Motivarea unei decizii cauzatoare de prejudicii unei persoane trebuia să îi permită Curții să își exercite controlul asupra legalității acesteia și, totodată, să furnizeze persoanei în cauză informațiile necesare pentru a stabili dacă decizia respectivă era întemeiată. Permițând reclamantelor să îi prezinte argumente detaliate cu privire la temeinicia deciziei contestate, Curtea și-a exercitat pe deplin controlul în ceea ce privește legalitatea respectivei decizii; prin urmare, aceasta trebuia considerată a fi suficient motivată, fiind, în consecință, necesar să se respingă argumentul întemeiat pe insuficiența motivării deciziei Comisie cu privire la aplicarea articolului 85 alineatul (1).

În susținerea caracterului viciat de erori de fapt al deciziei contestate, reclamantele s-au limitat la a invoca inexactitatea materială a unor fapte, precum și a evaluării eronate făcute de Comisie a circumstanțelor speciale ale cauzei. Din cuprinsul actelor depuse la dosar și din dezbaterile desfășurate înaintea sa, Curtea nu a putut constata că prin stabilirea la patru ani a perioadei ulterioare căreia clauza de non-concurență din acordul

² Hotărârea din 17 octombrie 1972, *Cementhandelaren* (8/72, Rec., p. 977).

³ Hotărârea din 17 ianuarie 1984, *VBVB e.a./Comisia* (43 și 63/82, Rec., p. 19).

privind sosurile intra în sfera de aplicare a interdicției impuse de articolul 85 alineatul (1) din tratat, Comisia s-a bazat pe fapte materiale inexacte și a comis o eroare manifestă de apreciere a faptelor care fac obiectul cauzei.

Cu privire la natura motivelor invocate de reclamante și la obiecția formulată în acest sens de Comisie

Pentru a putea fi analizate de Curte, pretențiile trebuia să fie expuse suficient de clar în cerere, pentru a se stabili dacă acestea se încadrează în sfera articolului 173 din tratat. În prezenta cauză, reclamantele au dorit să susțină că, atât prin aplicarea articolului 85 alineatul (1) din tratat, cât și prin refuzul exceptării în temeiul articolului 85 alineatul (3), Comisia s-a bazat pe o motivare insuficientă și întemeiată pe fapte materiale inexacte și a apreciat circumstanțele speței în mod eronat. Prin urmare, Curtea a respins obiecția formulată de Comisie, care susținuse că reclamantele nu au prezentat niciun motiv care să demonstreze încălcarea articolului 85 alineatul (1) din tratat.

Cu privire la aplicarea articolului 85 alineatul (3) din Tratatul CEE

Un acord care se dovedea a fi contrar dispozițiilor articolului 85 alineatul (1) nu putea face obiectul unei exceptări în temeiul articolului 85 alineatul (3) decât în cazul în care îndeplinea anumite condiții, a căror realizare reclamantele nu au putut să o probeze. Potrivit dispozițiilor tratatului, acordul trebuia să contribuie la îmbunătățirea producției sau a distribuției de produse sau să promoveze progresul tehnic sau economic, să rezerve, în același timp, utilizatorilor o parte echitabilă din profitul rezultat, să nu le impună întreprinderilor interesate restricții care nu erau indispensabile atingerii obiectivelor sale și să nu le ofere acestor întreprinderi posibilitatea, pentru o parte substanțială din produsele în cauză, de a elimina concurența.

Soluția instanței comunitare

- 1) Respinge acțiunea.
- 2) Obligă reclamantele la plata cheltuielilor de judecată, inclusiv a celor ale intervenientei.